

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

C. 2. De nouæ Legis Sacrificio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80513](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80513)

5
Ad sacrificium
non est neces-
se, quod gra-
tiam opere-
tur.

Ad Sacrificium non est necesse, quod gratiam operetur, sed quod significet præstatam sub-
missionem, & protestationem hominis erga
Deum, quam significationem potest ab hominis
institutione habere. Scio tamen, non potuisse
Missæ Sacrificium ab alio, quam à Deo institui.
Quia illa mirabilis conuersio panis & vini in
corpus, ac sanguinem Dominicum, est solius
Dei opus, qui solus potuit vim efficiendi
conuersionem hanc signis sensibilibus alli-
gari.

6
Ad sacrificium
necessario re-
quiritur Mi-
nister.

Essentialiter requiritur Minister auctoritate
publica deputatus ad propriam, ac veram sacri-
ficii rationem. Quia sicut non oportet, aliquem
esse cultum externum, quo non tam singuli
seorsim, quam tota Respublica simul velut
vnum corpus politicum imbutum eadem re-
ligione, Deum veneretur, eiusque summum
principatum, & suam subiectionem profiteatur:
sic etiam oportet ut sint aliqua personæ publico
nomine destinatae tali ministerio, quæ Sacerdo-
tes dicuntur. Vnde semper apud omnes Gen-
tes aliqui fuere deputati peculiariter, ut Numen,
quod sibi delegerunt, publico nomine colerent
Sacrificium scilicet offerentes. Hoc satis expres-
sit Apostolus *Hebr. 5.* ut Suar. d. 73. *sect. 4.* ex-
pendit.

7
Quam ha-
buerint sacri-
ficandi ius.

Nec singuli homines habent naturaliter ius
sacrificandi. Quia sicut naturæ lumen inclinat
ad constituendam hominum Rempublicam, sic
etiam dicitur, communia Reipublicæ munia
(quale merito Sacerdotium censetur) non nisi
per ministros communi nomine deputatos sunt
excenda. Sic in lege naturæ primogeniti om-
nes fuere Sacerdotes. Vnde Cain potuit sacri-
ficium offerre, quod Adamus auctoritate publi-
câ instituit. *D. Hieronym. Eucher. & alij,*
quos refert *Lessi. lib. 2. cap. 38. numer. 11. & 12.*
Alij existimant, quemlibet patrem-familias, si-
cut habebat auctoritatem quasi Regiam in suos
sic etiam Sacerdotalem habuisse. Ideo Iob pro
filiis, Sacrificium litabat. *cap. 1.* Quidam inter-
dum Dei instinctu sacrificauerunt, ut Abel, Abra-
ham, Iacob, qui hoc ipso Sacerdotes fuere con-
stituti, quo potestatem sacrificandi receperunt.
Agnus Paschalem cædi solitum à Sacerdoti-
bus, Iosephus *de Bello, lib. 7. cap. 7.* asserit. Alij
censent, à patribus-familias immolari, quia hoc
sacrificium institutum fuerit ante legem scrip-
tam, & ante Leuiticum Sacerdotium, concessit
Deus, ut quod ad hoc sacrificium retinerent pa-
tres-familias sacerdotalem potestatem, quam
omnes habuerant. *Suar. d. 73. sect. 4. Coninch. q. 83.*
numer. 19. Lessi. lib. 2. capit. 38. numer. 11.
& 12.

8
In omni sacri-
ficio danda est
necessaria de-
structio.

In omni sacrificio propriè danda est destru-
ctio, aliquid rei oblatæ, & ubi non est vera destru-
ctio, sed imago duntaxat destructionis, non da-
bitur verum sacrificium, sed sola eius imago;
v.g. si quis in tragedia repræsentet thurificatio-
nem, quam ipsèmet olim exhibuit Deo, sum-
ptumque thuribulum sine igne moueret, verè non
thurificaret, sed ageret personam repræsentantis
thurificationem. *Card. de Lugo d. 19. num. 54.*
& 57. & sequent.

9
Quadruplici-
ter diuiso sa-
crificium.

Sacrificium diuidi quadrupliciter potest. Pri-
mò ratione temporis in sacrificium legis natu-
ralis, scriptæ, & Evangelicæ. Secundò ratione
materiæ, quæ triplex erat, scilicet animalia quæ
mactabantur, & dicebantur *Hostiæ*, vel *Vitima*;

fructus terræ nempe triticum, simila, thus, &c. &
dicebantur *Immolationes* à molâ, quæ far obla-
tum contebatur, & liquores, qui fundebantur,
& dicebantur *Libamina*, seu *Libamenta*. Tertio
ratione formæ, vel actionis: Sic dicebatur *Ho-
locaustum*, cum tota res igne cremabatur; vel
Hostia pro peccato, cum partim comburebatur,
partim reservabatur in Sacerdotum vsum; vel
Hostia pacifica, quæ partim igne, partim Sacer-
dotum, partim sacrificantium vsum consumeba-
tur. Hoc pertinet diuisione ratione modi, quo sa-
crificium, vel est cruentum, vel incruentum.
Quarto ratione finis: vel enim offerebatur ad
Deum præcisè venerandum, eiusque potestatem
profundendum: & sic dicebatur *Holocaustum*:
vel ad peccatorum expiationem, & sic dicebatur
Hostia pro peccato: vel in gratiarum actionem,
& dicebatur *Hostia pacifica*: seu *Sacrificium*
laudis: vel ad impetranda beneficia, quod ap-
pellabatur *Impetratorium Sacrificium*. Plura
mitto *sect. 2.* discutienda.

CAPVT II.

De nouæ Legis Sacrificio.

N Ecclesiâ Christi datur verum, pro-
prium ac visibile sacrificium, quo
Christianus Populus Dei colit. Est
de fide, ut contra nouatores citan-
di Doctores ostendunt. Ex scriptura probatur.
Dan. 12. prædicitur Antichristi tempore cessa-
turum iuge Sacrificium: Ergo vsque ad illud
tempus duraturum est in Ecclesiâ sacrificium
aliquod. *Isa. 59. Cognoscent & Egyptij Dominum,*
& colent eum Hostiis. Vbi vocatio Gentium ad
fidem, & verus Dei cultus per verum sacrificium
præfigatur, auctore Hieronym. *ibi,* & Tertul.
contra Iudaos cap. 5. Ratio verò rationalis, vel
præcipit, vel saltem suadet oblationem sacrificij,
veluti humanæ naturæ valde conformem. Qua-
re nulla vnquam gens tam barbara, ut sacrificio
caruerit, quo Numen verum, aut fictum coleret,
quod sibi venerandum assumeret. Sic etiam
in Ecclesiâ Lex naturalis, & Lex scripta veris
ac propriis sacrificiis vsæ sunt ad Deum colen-
dum: Ergo Lex Evangelica, quæ cæteras omnes
perfectione superat, & valde est rationi naturali
conformis, debuit habere sacrificium visibile,
quo Deum corpore simul & animo colat. *Suar.*
d. 74. sect. 1. Bellarm. l. 1. de Missâ, Valent. tom. 4.
d. 6. q. 11.

In Missâ datur verum, & proprium sacri-
fium. Hoc negant hæretici nostri temporis
contra id, quod omnibus sæculis vniuersi Catho-
lici tennere. Et quidam Episcopus Bitontinus
in Tridentino tentauit, defendere, Christum in
nocte Cænæ, dum Eucharistiam instituit, non
obtulisse sacrificium. Alij volebant, saltem non
obtulisse sacrificium propitiatorium. Vtrum-
que merito reprobat Concilium *sess. 22. cap. 1.*
docens, Christum Dominum in vltimâ Cænâ,
dum panem, & vinum in corpus & sanguinem
suum consecrando conuertit, non solum sacra-
mentum, sed etiam sacrificium instituisse, sequi
Sacerdotem secundum Ordinem Melchisedec
in æternum constitutum declarasse, atque cor-
pus,

10
In Ecclesiâ
Christi datur
verum, & pro-
prium sacrifici-
um.

11
In Missâ pro-
prium ac ve-
rum sacrificium
datur.

Sectio I. De Missâ Receptiores sententiæ. 89

pus, & sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo Patri obtulisse, verum scilicet, & proprium sacrificium, etiam propitiatorium: & tradidisse potestatem Apostolis, & ipsorum in Sacerdotio successoribus, ad illudmet in Ecclesiâ iugiter offerendum, illis verbis: *Hoc facite in meam commemorationem*. Etenim Auctor noster, nouam condens legem, debuit nouum instituere Sacerdotium, nouumque sacrificium, quæ sunt de substantiâ nouæ Legis, vt Paulus ad *Hebr. 7.* ostendit. Valent. *tom. 4. dist. 6. quæst. 1. 1.* Bellarm. *lib. 1. de Missâ cap. 6. & 7.* Suarez. *d. 7. sect. 2.* Coninch. *quæst. 8. art. 1. dub. 2.* Præpositi *ibid. dub. 3.*

12 Quod verò Missa, prout de facto celebratur in Ecclesiâ, contineat hoc verum, vt proprium Legis Evangelicæ sacrificium, præter veteris ac noui Testamenti scripturam, & Conciliorum definitiones, hæc ratio funder: Nam in Missâ datur oblatio, & immutatio rei permanentis in Dei cultum, quia protestamur supremam Dei potestatem, & nostrum affectum consumendi nos ipsos in eius honorem, si liceret, & expediret. Fit item per legitimam ministrum specialiter ad munus huiusmodi deputatum: & instituta fuit per legitimam auctoritatem, nimirum à Christo Domino, qui caput est, & Legislator Ecclesiæ. Continet ergo Missa quidquid requiritur ad essentialiam proprii sacrificij rationem.

13 Quæris quid nomen *Missæ* sonet? Quamvis nomen hoc habeatur in scripturâ, satis antiquum est in Ecclesiâ. Quidam putant, esse vocem Hebræicam, & significare oblationem, haberi que. *Deut. 16. 10.* Verum si vox esset Hebræa, recte fuisset in omnibus aliis linguis, sicut vox *Alleluia*, *Osanna*. Alij volunt esse nomen Latium adiectiuum, cuius substantiuum *Oblatio*, vel *Hostia*, subintelligatur. Crediderim esse nomen substantiuum pro *missione*, seu *dimissione* sumptuum, sicut repulsa sumitur pro repulsione: collecta pro collectione: peccati remissa pro remissione, apud Tertul. & Cyprian. Quo sensu dicit Diaconus *Ite Missa est*, id est, iam est dimissio Congregationis, abire licet. Et quoniam olim etiam ante primam oblationem solebant dimitti Catechumeni, prima illa pars officij fuit appellata *Missæ Catechumenorum*. Vasquez *dist. 2. 21. c. 1.* Coninch. *quæst. 8. num. 47.* Martinson *tom. 4. dist. 3. 8. sect. num. 1.* Addunt Henric. *lib. 9. cap. 10. n. 3.* Suarez. *d. 7. 4. sect. 3.* & Bonac. *dist. 4. quæst. ultimâ punct. 1. num. 1.* Nostrum Sacrificium dici quoque *Missam*, quia Deus ad nos mittit Hostiam huius sacrificij, quam nos ad ipsum in oblationem remittimus.

14 Missæ sacrificium vnicum est in Lege nouâ. Quia adeo est celsum, & infinite superans quævis alia, quæ vel oblata sunt, vel possunt offerri: vt simul cum illo nullum aliud fuerit admittendum. Suarez. *dist. 7. 4. sect. 4.* Vasq. *dist. 2. 1. cap. 6.* Card. de Lugo *dist. 19. num. 35.* Ideo Trident. vocitat Eucharistiæ verum & singulare sacrificium.

15 Sola consecratio institui potest in signum aptum ad constituendum essentialiter Missæ sacrificium. Quia ad veram rationem sacrificij sufficit destructio rei sacrificatæ realis humano modo, qua transferatur in statum declinorem ineptum ad suos naturales vsus, & ten-

dentem ad interitum. Sed Christus Dominus per consecrationem, etsi non destruitur substantialiter, destruitur tamen humano modo realiter, quatenus accipit statum declinorem, quo redditur ineptus ad naturales vsus humani corporis: & aptus ad alios diuersos vsus per modum cibi. Quare moraliter idem est, ac si fieret verus panis, & condiretur in cibum: quæ mutatio sufficiens est, ad verum sacrificium instituendum, non minor quàm effusio liquoris, quæ libaminis sacrificium constituat. Bellarm. *lib. 1. de Missâ, capit. 27. propos. 8.* Cardin. de Lugo *dist. 19. sect. 5.* Martinson *dist. 3. 8. num. 43. & 63.*

Institui posse dixi. Solam consecrationem in signum aptum ad constituendum essentialiter sacrificium Missæ, iam quænam Missæ actio de facto essentialiter sacrificium constituat, videamus. Consecratio simul & sumptio Sacerdotis de facto fuere imposita à Christo ad constituendum signum adæquatum Eucharistiæ significationis, oblationis, & immolationis. Quia sic hoc sacrificium de facto constitutum fuisse à posteriori colligitur ex obligatione sumendi tā stricta, vt in nullo casu quantacūque necessitatis liceat relinquere consecrationem sine sumptione. Holocausti exemplo doctrinam expendam. Nā occisio victimæ iam ante combustionem erat essentialiter sacrificium, quatenus significabat protestationem diuinæ potestatis, & effectum destruendi propriam vitam in eius honorem, erat incompletum, & imperfectum, donec per combustionem completeretur, & perficeretur. Ita proportionaliter consecratio constituit essentialiter Missæ sacrificium, quatenus destruit Christum humano modo realiter in Dei cultum: incompletum tamen, & imperfectum integraliter, donec sumptione compleatur, tanquam parte integrali substantiali, ac atherogenea. Bellarm. *de Missâ, lib. 1. cap. 27. propos. 7. & 8.* Fagund. *præc. 1. lib. 3. cap. 4. num. 8. & 25.* Scortia *de Missâ, lib. 1. cap. 5.* Card. de Lugo *dist. 19. sect. 5.* Auerla *de Eucharistiâ quæstione 11. sect. 2.* qui refert plures, *sect. 2.* proprio Problemate vberius expendam.

Christus D. est principaliter & primario res sacrificata in Missâ, *1. Cor. 10. Panis, quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est?* Quia in Missâ vt Tridentinum docet *sess. 22. c. 1.* idem ille Christus continetur, & ingentem immolatur, qui in arâ Crucis semel seipsum crucientem obtulit. Sed in Cruce verè Christus sacrificatus fuit: Ergo pariter Missâ principalis est victima. Et quia Christus in Missâ destruitur in honorem Dei quoad totum esse sacramentale, quod erat principaliter in antiquis sacrificijs adumbratum: & nunc in Ecclesiâ potissimum immolatur, & mirifice congruit nouæ Legis perfectioni, vt Ecclesiâ Christiana sacrificet Deo, quod in ea maius, & excellentius est, nimirum ipsum Christum sub speciebus constitutum modo quodam, inepto functionibus suis naturalibus, & ordinato per modum cibi, & potus ad consumptionem, vt corruptis speciebus destinat ibi conservari. Et quidem cum totus Christus sit in singulis speciebus, totus etiam ipse realiter in singulis immolatur, quamvis dici possit formaliter ex vi verborum sub specie panis immolari corpus, & sub specie vini sanguinem. Suarez. *d. 7. 5. sect. 1.*

16

Consecratio, & sumptio simul constituit essentialiter Missæ sacrificium.

MISSOBAR
Theok More
Tom III. IV
E IV

17

Christus est principalis res sacrificata in Missâ.

18

Missæ conuenit cum sacrificio Crucis in re principaliter oblata. Quia utrobique Christus est; differt autem in actione sacrificandi; nam ibi fuit cruenta, nunc est incruenta; differt etiam in nonnullis accidentibus; in Cruce enim fuit extensus, passibilis, & patiens: in Missâ sacrificatur impassibilis, & connexus cum sacramentalibus speciebus. Conuenit etiam Missa cum sacrificio, quod Christus in Cœnâ obtulit. Quia utrumque est incruentum, & habet rem principaliter oblatam; sed differt accidentaliter; nam in Cœnâ Christus fuit mortalis, & suam proximam passionem significabat: in Missâ verò immortalis offertur, & eius passio præterita significatur. Suar. d. 78. Vasq. d. 224. Filliuc. tr. 5. n. 26.

Missæ denique differt à sacrificio Cœnæ numerice. Quia actiones ipsæ non distinguuntur, & hæc sacrificia in actione consistunt. Verum à sacrificio cruento videtur Missa specie differre quoad rationem signi sensibilis, quæ iuxta diuersitatem actionis variatur: Et si quoad rationem virtutis ob idem motuum diuini cultus utrumque sacrificium pertineat ad eandem virtutis Religionis speciem. Suarez *distinctio* ne 72.

Missæ denique differt à sacrificio Cœnæ numerice. Quia actiones ipsæ non distinguuntur, & hæc sacrificia in actione consistunt. Verum à sacrificio cruento videtur Missa specie differre quoad rationem signi sensibilis, quæ iuxta diuersitatem actionis variatur: Et si quoad rationem virtutis ob idem motuum diuini cultus utrumque sacrificium pertineat ad eandem virtutis Religionis speciem. Suarez *distinctio* ne 72.

CAPVT III.

De offerentibus Missæ sacrificium.

19 In Missa tres offerentes distinguuntur, Christus, Ecclesia, & Sacerdos.

N Missa communiter tres offerentes distinguuntur. Primus & principalis est Christus Dominus, qui sacrificium incruentum sui corporis & sanguinis quotidie Patri Sacerdotum offert ministerio. Secundus offerens est Ecclesia Catholica, quæ tanquam communitas quædam, & Congregatio fidelium hanc victimam Deo offert per Sacerdotes tanquam per idoneos ministros ab ipsâ deputatos, ac consecratos. Tertius offerens est ipse Sacerdos, & omnes adstantes huic sacrificio, vel inservientes Altari vel in choro, vel illud procurantes, vel ad illud specialiter cooperantes.

20

Christus se immolauit in Cruce se iugiter Sacerdotum ministerio in Missa immolat, Concilia definiunt: Lateran. in cap. Firmiter, de summa Trinit. Florent. in decreto de Sacram. Trident. sess. 22. cap. 2. Propterea David cecinit Psal. 109. Tu es Sacerdos in æternum, id est, toto sæculi decursu sempiternum habens sacerdotium. Christus gerit officium Sacerdotis perpetui, dum eius verbis, & eius nomine Sacerdos dicitur, Hoc est Corpus meum: Hic est calix sanguinis mei. Apud August. ad Psal. 38. Ipse offerre manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat sacrificium, quod offertur. Sic planè dignitati sacrificij dignitas offerentis respondet. Bellarm. lib. 2. de Missa c. 4. Suar. d. 77. sect. 1. Laym. lib. 5. tr. 5. c. 1.

21

Ecclesia offert Missæ sacrificium per Sacerdotes tanquam ministros à se deputatos. Quia ille dicitur offerre, cuius nomine Sacerdos agit: sed agit Sacerdos in Altari ministerium illud Ecclesiæ nomine, quæ Deum

adit per suum legatum, & multas Missæ ceremonias instituit, & preces, quæ vim specialem inde participant, quatenus exhibentur Ecclesiæ nomine semper Numini cœlesti gratissima. D. Th. 3. part. quest. 82. art. 6. Henric. lib. 9. cap. 17. n. 1. & 3. Filliuc. tr. 5. n. 37.

Omnes novæ legis Sacerdotes quamvis sint peccatores, vel præfisi, vel etiam hæretici valde Missæ sacrificium offerunt, si legitimam formam, ac ritum essentialem adhibeant. Verum est, Sacerdotes præfisi non posse offerre tanquam Ecclesiæ ministros quoad preces & ceremonias, in quibus Ecclesia non vult illos suo ex nomine operari. Quapropter Sacerdos præfiscus, & non toleratus, si dicat Missam, valde sacrificat, & Missa proderit quoad valorem, quem habet ex parte Christi principaliter offerentis. At non proderit quoad valorem prouenientem ex parte Ecclesiæ. Nihilominus si quis Sacerdos peccator, ac præfiscus, & non toleratus, accepto stipendio, celebrat pro aliquo, obligationi iustitiæ satisfaciit. Quia applicat illum fructum, quem vt Christi minister applicare tenetur. D. Th. 3. part. quest. 82. art. 6. Coninch. ibi. Suar. d. 86. sect. 1. Bonac. cum aliis d. 4. q. ult. punct. 6. n. 5.

Sacerdos autem præfiscus & toleratus offert etiam Ecclesiæ nomine, quæ dum illum tolerat, non irritat eius acta, licet grauius peccet excommunicatus, si sponte se diuinis ingerat. Bonac. d. 4. q. ult. n. 6. n. 5.

Similiter si Sacerdos sit indignus, non verò præfiscus, peccat sacrificans; & eius sacrificium suum habet valorem, quatenus fit nomine Christi, & Ecclesiæ: non tamen habet valorem respondentem eius precibus, vt persona particularis. Quia priuata peccatoris preces fructuosæ non sunt. D. Thom. 3. part. quest. 82. art. 2. & probatur ex illo Pron. 28. Qui declinat aures suas, ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis. Quod intelligo, quoties ipsamet oratio peccaminosa est, vt contingit in peccatore sacrificante. Nam alioquin orationes peccatorum, quando debitis conditionibus sunt, exaudiuntur, non ex orantis merito, sed ex Dei misericordia. D. Thom. 2. 2. quest. 83. art. 16.

Præter Sacerdotem celebrantem dixi etiam offerre qui sacificationi ministrant, vt Diaconus, & alij vel Altari, vel choro seruiantes. Item qui petunt, vel procurant offerri sacrificium, qui stipem dant Sacerdoti, vel illum ad celebrandum inducunt, vel alio modo concurrunt ad celebrationem. Quia in moralibus, qui cooperatur alicui ex præfatis modis actioni, potest, & solet ab illa denominari. Demum etiam adstantes. Quia hoc ipsum est humano modo concurrere consentiendo, & communicando tali actioni: sicut dicantur moraliter ad actionem concurrere, qui comitantur, vel assistunt operanti. Colligo apertè id ex verbis Missæ. Nam Diaconus simul cum celebrante dicit in Calicis oblatione: Offerimus tibi Domine, Calicem salutaris. Sacerdos ipse sæpè in plurali loquitur: Suscipe sancte Trinitas hanc oblationem, quam tibi offerimus. Et rursus, Orate fratres pro me, ut meum, ac vestrum sacrificium. Et de circumstantibus dicit: Qui tibi offerunt. Suar. dist. 77. sect. 3. Fagund. præf. lib. 3. cap. 6. n. 3. & 16. Vasq. d. 226. c. 2. Coninch. qu. 83. n. 108. Card. de Lugo d. 19. n. 232. Auerl. q. 11. sect. 9. Certè qui volunt Missam audire, non solum volunt

22 Omnes Sacerdotes licet indigni, & præfisi Missæ sacrificium valde offerunt. Sed non tolerati nomine Ecclesiæ non offerunt.

23 Tolerati offerunt nomine Ecclesiæ.

24 Sacrificium Sacerdotis indigni non habet suum valorem quatenus fit nomine Christi, & Ecclesiæ.

25 Qui ministrat & adstant Missæ offerunt sacrificium.